

גמ"ר 1477/06/15 - מדינת ישראל נגד אריה גרטי

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

גמ"ר 1477-06-15 מדינת ישראל נ' גרטי
בפני כבוד השופט שלמה בנג'ו

בעניין:

המאשימה

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה

נגד

אריה גרטי
באמצעות באי כוחו עוה"ד שלומי שרון
ותומר גונן

הנאשם

הכרעת דין

כתב האישום:

על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 15.5.14, סמוך לשעה 10:30, נהג הנאשם ברכב משא קירור מסוג ניסאן שמספרו 89-684-50 (להלן: **המשאית**). אותה עת, בחלקה האחורי של המשאית היה מורכב ארגז קירור החוסם את החלונות האחוריים של המשאית, דבר אשר הגביל את שדה הראייה באופן ניכר ויצר שטח מת.

הנאשם נהג במשאית כשבמושב לידו ישב מאיר פרי (להלן: **מאיר**) ונכנס עם המשאית אל מגרש החנייה הממוקם ברחוב שילון 6 בחיפה (להלן: **מגרש החנייה**). הנאשם נסע אל עבר מחסן החנות "מגה בעיר" (להלן: **המחסן**) הממוקם בקצה מגרש החנייה והחנה את המשאית בסמוך למחסן במטרה לפרוק סחורה.

מגרש החנייה מוסדר ומסומן לחניות כלי רכב משני צידיו, כביש האספלט במגרש הינו תקין. בצידו הימני של המגרש, כיוון כניסת המשאית, ישנו מרכז מסחרי ובו חנויות (להלן: **המרכז המסחרי**), ובצידו השמאלי מצוי בית האבות "בית דיור לגיל הזהב" (להלן: **בית האבות**). המרחק בין הכניסה למגרש החנייה לבין מחסן החנות "מגה בעיר", עומד על כ 40 מטרים.

השל הקרבה למרכז המסחרי ובית האבות, קיימת תנועת הולכי רגל ברחבת מגרש החנייה במהלך היום. הנאשם בהיכרותו את מגרש החנייה מעבודות קודמות שביצע במקום, היה מודע לעובדה זו.

משסיים הנאשם לפרוק את הסחורה, שב אל המשאית, הסתכל משמאל ומימין למשאית ובחלקה האחורי, ועלה למושב הנהג. מאיר נותר מחוץ למשאית בקרבת דלת מושב הנוסע, הביט לאחור ואולם לא היה לרשותו שדה ראייה לנעשה בחלקה האחורי של המשאית. בידיעת הנאשם על שדה הראייה המוגבל של מאיר, החל הנאשם בנסיעה של מספר מטרים לאחור. בשלב זה עלה מאיר למשאית והנאשם המשיך בנסיעה לאחור בשטח מגרש החנייה מבלי שאיש מכוון

אותו או מדריך אותו בנסיעתו.

באותה עת, קאופמן ולדימיר ז"ל, יליד 1926 (להלן: **המנוח**) יצא מכיוון המרכז המסחרי והחל לחצות את מגרש החנייה מימין לשמאל בדרכו אל בית האבות בו התגורר. במקביל לכך המשיך הנאשם בנסיעה לאחור מרחק של מספר מטרים, מבלי שסרק כראוי את השטח שמאחוריו, מבלי שהיה לו שדה ראייה לנעשה מאחורי המשאית וכן מבלי שנעזר במכוון וכל זאת בידיעה כי קיימת תנועת הולכי רגל במקום. במהלך הנסיעה לאחור הנאשם לא הבחין במנוח, פגע בו עם חלקה האחורי של המשאית, הפילו ארצה ועלה עם הגלגלים האחוריים שמאליים של המשאית על גופו של המנוח (להלן: **התאונה**).

כתוצאה מהתאונה המנוח נפגע אנושות, פונה לבית חולים ועל אף ניסיונות שנעשו כדי להצילו, למחרת נקבע מותו.

התאונה ומותו של המנוח נגרמו באשמת הנאשם וכתוצאה מנהיגתו הרשלנית שהתבטאה בכך שנהג במשאית בנסיעה לאחור מבלי שהיה לו שדה ראייה לנעשה בחלקה האחורי של המשאית ומבלי שנעזר במכוון לכל אורך הנסיעה לאחור, מבלי שנקט באמצעים הדרושים בנסיבות הקיימות כדי למנוע סיכון או פגיעה, מבלי שהבחין במנוח הולך מאחורי המשאית וזאת על אף שבאמצעות מכוון היה ניתן להבחין בו מבעוד מועד, נסע בקלות ראש וללא תשומת לב לנעשה בסביבתו וכן נהג ברשלנות ובחוסר זהירות ולא פכי שנהג מן היישוב היה נוהג בנסיבות העניין.

בגין מעשים אלו, יוחסו לו בכתב האישום עבירות של **גרם מוות ברשלנות** - לפי סעיף 304 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 ולפי סעיפים 64 + 40 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 וכן עבירה של **נסיעה לאחור** - לפי סעיף 45 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 בצירוף סעיף 68 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א - 1961.

תשובת הנאשם:

הנאשם כפר בכתב האישום. הנאשם לא חלק על כך שנהג במשאית ביום האירוע והיה נוכח יחד עם מר מאיר פרי. כמו כן, לא חלק הנאשם על מותו של המנוח. הנאשם טען כי הנאשם אינו אחראי לאירוע; לטענתו, לא היה אף אחד מאחורי המשאית.

פרשת התביעה:

עדת התביעה - הגב' לודמילה קאופמן:

העדה הינה בתו של המנוח. במהלך האירוע, לפני כשנתיים, מסרה כי הייתה בעבודה וקיבלה שיחה מבית החולים רמב"ם בה נאמר לה שהייתה תאונה. כאשר הגיעה לבית החולים, ראתה שאביה ללא הכרה במצב קשה. לדברי העדה, אביה המנוח היה גר לבד בהוסטל ברמת אלון, היה עצמאי, הלך עם מקל אבל עשה הכל לבד, בריאותו הייתה טובה לגילו, לא הייתה לו מטפלת. העדה מסרה כי לא הסכימה לנתיחה כי לא היה צורך, ידעו שזה מתאונת הדרכים. בחקירה

הנגדית נשאלה האם ידעה שאביה סבל מחוסר שיווי משקל לפני 14 שנה, והעדה השיבה כי לפעמים היה נופל במקלחת, לפני 14 שנים נפל בבריכה, וגם היא סובלת מכך היום. עוד אישרה כי בעבר, לפני כ-10 שנים היה מונשם באופן מלאכותי. לשאלת בית המשפט, אישרה כי נפל פעם באוטובוס, אך מסר לה כי זה היה משום שלא החזיק טוב בעמוד בעת שעמד בנסיעה. בהמשך, אישרה שקיבל זריקה בברכיים בגלל הנפילה באוטובוס (התלונן על כאבים וחוסר שיווי משקל). עוד הוסיפה כי בתקופה האחרונה היה לו מטפל במשך מספר שעות ביום, מדובר במספר מינימלי של שעות וזאת משום שהיא ביקשה זאת מביטוח לאומי בשביל שיוכל לעזור לו במקלחת. במהלך החקירה הנגדית, עלתה הנקודה כי העדה מסרה כי התנגדה לנתיחה מטעמי דת ומצפון, בעדותה מסרה כי אינה דתייה, אך מסרה זאת כי פשוט לא רצתה כי יינתחו אותו, ידעה ממה הוא נפטר.

עד התביעה מר שרגא סבו:

העד הינו מזה 12 שנים ביחידת התנועה מתנדבים נווה שאנן. אישר את הדו"ח על תאונת הדרכים שהוגש (ת/2). העד מסר כי מד"א הגיעו ראשונים למקום האירוע והיו עוד מתנדבים לפניו, הוא לקח את פרטי הפוגע והנפגע.

עד התביעה הבוחן המשטרתי מר חיים עוז:

העד הינו רכז בוחנים בשלוחת עכו. ב-2014 היה רכז בוחנים בחיפה. העד מסר כי נהג במשאית ממקום התאונה ובאישורו של הנהג, על מנת לבדוק אותה ולבדוק שדה ראייה, כמו כן צילם תמונות (הוגש לוח תצלומים ת/3 ומזכר ת/4). העד מסר כי ישב במושב הנהג, עם מצלמה וצילם, כאשר הוא מפנה את מבטו למראות הצד, והבוחן היה מאחורי המשאית, כשהוא מלווה את הקורבן, וכאשר ראה אותו בפעם הראשונה צעק לו, הוא נעצר וערך מדידות. כך בשתי המראות צד. לשאלת בית המשפט, מסר כי אם הבוחן עומד באמצע הצד האחורי של המשאית, מול המספר פחות או יותר, לא רואים את הקורבן, זהו השטח המת. עוד מסר העד כי משאית היא סגורה ואם הולך רגל נמצא מאחור לא ניתן לראות אותו, לכן, הנהג על פי חוק צריך להשתמש במכוון, ואם אין לו מכוון, יש כאלה שאומרים שאפילו צריך לרדת מהרכב ולהביט אחורה לבדוק שאין אף אחד. במהלך החקירה הנגדית, נשאל איך צילם את התמונות, ומסר שהתכופף, בהמשך הסכים כי הנסיעה הורסת את מה שנשאר על הגלגלים, העד הסכים כי אם היו מרימים את המשאית על ליפט היה ניתן לבחון באופן יותר טוב, וכן כי הוא אינו יודע למה לא צולם החלק האחורי של המשאית מקרוב. אינו זוכר אם הצופר בנסיעה לאחור עובד או לא, מסר כי לא היה הבוחן במקרה זה.

עד התביעה הבוחן המשטרתי מר מאיר מדקר:

העד היה הבוחן שטיפל בתאונה. עובד כבוחן משנת 2004. העד ערך דו"ח נזקים וסקיצה של מקום התאונה ושל שדה הראייה (ת/5); מזכר ביקור של המנוח בבית החולים (ת/6); טופס יידוע זכויות נאשם (ת/7); עדות נאשם מתאריך 15.5.14 (ת/8); טופס נוסף של יידוע בדבר זכויות (ת/9); הודעת נאשם מיום 18.5.14 (ת/10); טופס יידוע של זכויות נאשם מיום 27.11.14 (ת/11); הודעת נאשם מיום 27.11.14 (ת/12); דוח בוחן תנועה על תאונת דרכים (ת/13); תרשים תאונת דרכים של זירת התאונה - כולל המשאית במרחקים (ת/14); תרשים תאונת דרכים של ניסוי שדה ראייה (ת/15); צילום זירת תאונת הדרכים בסרטון ווידאו (ת/16); ומזכר בגלל טעות (ת/17).

הסרטון שערך העד הוצג בפני בית המשפט. לדברי העד, לו הנאשם היה בוחן את שדה הראייה והיה הולך מאחורי המשאית, הוא היה רואה את המנוח. העד מסר כי הגיע למקום האירוע בשעה 11:25. בחקירה הנגדית מסר כי לא מדד שיפוע, אך ניתן לראות בצילום הווידאו שאין בורות במקום. העד הסביר את התרשים שצייר, וציין כי הדרך הקרובה ביותר מהמרכז המסחרי לחנייה היא דרך המדרגות, כמו כן הבין מהעדות של אחת העדות שהמנוח היה אצלה, שהאחרון ירד דרך המדרגות. העד אישר כי לא קבע כיוון חצייה. עוד נדרש העד להסביר כיצד ביצע את ניסוי שדה הראייה, והעד השיב את שכתוב בדו"ח הבוחן, לפיו חיים עוז ישב במושב נהג המשאית וכאשר הבחין בו צעק לו. המידה שיצאה הייתה 1.9 מטר, במראת התשקיף הצדדית הימנית, במרחק של 190 מהארגז של המשאית בפינה האחורית הימנית, הוא הבחין בו. מצד שמאל, נמדדו 3.20 מטר ומאחורי המשאית זה שטח מת, בו לא ניתן להבחין בהולך הרגל. העד מסר כי ביצע את ניסוי שדה הראייה על המראות בלבד, מכיוון שהנסיעה אחורה, ההסתכלות היא במראות ולא קדימה. לשאלת בית המשפט, מסר כי ניתן להסתכל דרך החלונות הימני והשמאלי, אך בדו"ח הוא לא התייחס לשדה הראייה של החלונות. קיימת עדות שהנאשם ירד במדרגות. העד מסר כי אם הנאשם היה רואה אותו והוא לא חיכה עד שייצא מהצד השני של המשאית או לראות שהוא הספיק לעבור אותו, הוא לא היה מתחיל בנסיעה. אם זה היה באותו זמן שהנהג עלה על משאית והולך הרגל ירד במדרגות, הוא היה רואה אותו. העד מסר כי עוזר הנהג באותה נקודת זמן, המנוח לא חלף עליו מלפנים ומאחור אלא היה כבר מאחורי המשאית. העד מסר כי נקודת האימפקט נמצאת היכן שסימן את הספרה 1 בתרשים ת/14. לשאלת בית המשפט, מסר שהנהג תיאר את הולך הרגל שנפל מצד ימין לצד שמאל, לרוחב המשאית, כשהנאשם ראה את המקל שלו, לאחר הפגיעה (ראה עדותו של הנאשם ת/8- בשורות 37-39). אשר לדו"ח הנוזקים בדו"ח הבוחן, מסר כי מצא סימנים על הגלגלים השמאליים אחוריים (תמונות 38-39). העד מסר כי ביצע הצבעה עם עוזר הנהג היכן שהמשאית עמדה כאשר הוא תצפת לאחור, מסומן במספר 4 בשרטוט. לשאלת בית המשפט, מסר הבוחן כי הולך הרגל עמד מצד שמאל ביחס למקום עמידתו של עוזר הנהג והוא יכל להבחין בו. עוד טען כי כאשר הולך הרגל שהה מאחורי המשאית, כשהוא מוסתר על ידי המשאית עוזר הנהג לא רואה אותו ובעת שהולך הרגל התחיל ללכת, בטרם הנאשם ועוזר הנהג הגיעו בכלל למשאית, ואז מכיוון שהוא הלך מאחורי המשאית, רק אז הם הגיעו למשאית. אם העוזר היה הולך אחורה, והדגיש כי אם הנאשם רצה לצאת לכביש, עוזר הנהג היה צריך ללכת אחורה ולכוון אותו עד שיגיעה החוצה, ולכן לדעתו גם עוזר הנהג התרשל. עוזר הנהג עמד בערך מול החלון, כ 5 וחצי מטר מהסוף של המשאית. אם הולך הרגל היה בקרבת המכוון, הוא היה יכול לנסוע בלי לפגוע בו. כאשר נשאל האם ייתכן כי המנוח יצא מאזור מכוניות חונות, אחר שעוזר הנהג בדק את השטח האחורי ואז קרתה התאונה, השיב העד כי אם הוא חצה מכיוון המכוניות, הוא היה אמור לראות אותו בכיוון המראה האחורית. כאשר ביצע את ניסוי שדה הראייה, הוא אמר לראות הולך רגל נכנס לשדה הראייה של המראות. אם הוא לא ראה אותו, זה אומר שהוא היה מאחורי המשאית. לשאלת הסינגור, מסר העד כי גם אם הנאשם סבל ממחלות שונות ונפל מאחורי המשאית, אם היו הולכים מאחורי המשאית היה רואה אותו שוכב למטה ולא היה נוסע לאחור. העד אישר כי המקום היחיד בו היה ניגוב אבק היה בחלק התחתון של ארגז הכלים של המשאית. לגבי צופר הרוורס, מסר שחיים עוז בדק את זה, ואין לו דרך לדעת אם הצופר היה תקין או לא. לשאלת בית המשפט, מסר העד כי אף אחד לא סימן עם גיר את המנוח של המנוח. העד אישר שמצא היתז דם על המגן בוך שמאלי אחורי.

עוד הוגשו בהסכמה עדותה של טל וינטר (ת/33) ותיקו הרפואי של המנוח (ת/34).

עד התביעה מר מאיר פרי:

העד הינו מתווך מורשה. בתקופה הרלוונטית לאירוע, בשנת 2014, היה שותף של הנאשם בקו חלוקה של מוצרי

זוגלובק. הייתה להם משאית מסוג איסוזו עם ארגז קירור. באירוע שבעניינו, העד ישב לצידו של הנאשם בקבינת המשאית. העד מסר כי הגיעו יחד בשעות הבוקר, סביבות השעה 10:00 לסופר ברמת אלון, למגרש הפריקה שמאחורי הסופר, שם יש מעבר למחסן. שניהם ירדו מהמשאית ופרקו סחורה. הנאשם חזר לרכב לפניו, ואילו הוא חזר מספר דקות לאחר מכן, כאשר חזר הנאשם ישב בתא הנהג, הוא אינו זוכר אם הרכב פעל או לא. לפני שעלה לקבינה, ווידא שאין רכב או הולך רגל מאחורי המשאית, בכיוון שלו, בנקודה בה עמד, יכול להיות שירד מטר וחצי או שניים אחורה, והסתכל לכיוון האחורי של המשאית. המשאית היא גבוהה ומנקודת המבט שלו, ניתן היה לראות שאין רגליים למטה ולא היה אך אחד, גם לא רכב. העד הבהיר כי לא הלך מאחורי המשאית אלא בצד המשאית ומשם בדק שאין אף אחד, נכנס לרכב והחלו בנסיעה, הוא לא אמר לו שאין אף אחד. לשאלת בית המשפט, שמסר לעד כי המשאית חוסמת את שדה הראייה שלו, הסכים העד עם כך ומסר שיש חלק שלא ראה מאחור. בתרשים (ת/35) היכן שסימן שהיה מונח המנוח, זה בדיעבד. המנח של הגופה היה בצד השמאלי. אשר למערכת היחסים עם הנאשם, מסר כי הם חברים ושותפים, וכי הנאשם קיבל אותו לעבודה אצל חמו בתור שכיר ומאז הם חברים, למעלה מ-20 שנים. אשר לחקירתו במשטרה, ביקש העד להבהיר כי הרגיש שהשטר מכון אותו להגיד דברים מסוימים, הוא אישר כי מה שמסר זה אמת אבל ציין כי יש חלק שלא נראה לו שזה משהו שהיה.

העד מסר כי הוא מכיר את מקום התאונה, כי היו מגיעים לשם פעם או פעמיים בשבוע. מזג האוויר באותו היום היה שמשי קיצי ורגיל. עוד מסר כי בזמן שבדק את השטח, המשאית עוד לא הייתה בתנועה. מהמקום שעמד לא יכל לראות את הפינה השמאלית האחורית של המשאית. אשר לאירוע, מסר כי הנאשם התחיל לנסוע לאחר 10 מטרים, הרגיש פגיעה, הסתכל על הנאשם ושאל אם הרגיש משהו, והנאשם השיב לו כי הוא חושב שכן. אמר לו לעצור ולנסוע קדימה, אולי עלו על משהו, ואז הרגישו שעלו על משהו. העד ירד מהמשאית, הלך מאחורי המשאית וראה את המנוח שוכב, צועק מכאבים. העד מסר כי אינו זוכר שסימן לנאשם לנסוע, יכול להיות שהסתכל עליו וחשב שהוא מסמן לו. העד מסר כי לא כיוון את הנאשם, ובנסיעות ארוכות הוא לא מכון אותו כל הזמן, אלא יורד כאשר יש מעבר חצייה ובתי ספר. העד הסכים כי במקום בו עמד, לא יכל לכוון את הנאשם בבטחה אחורה לצאת מהחניה ובכל מקרה מסר כי באותו אירוע לא היה המכוון ולא התבקש להיות, אלא הוא פשוט הסתכל אחורה מאינסטינקט ובודק לדלתות או לאחור כל פעם שהוא נכנס למשאית.

בחקירתו הנגדית הופנה לעדותו בת/35, שם מסר כי "הייתי מקביל לדלת ימין הנהג נסע אחורה הלכתי ביחד עם המשאית ואז הוא עצר ונתן לי לעלות". העד השיב כי אינו זוכר אם נסע לאחור וכי לא הלך יחד עם המשאית כפי שכתוב. הוא מסר שלא שיקר אבל הדברים לא קרו כפי שמתואר בעדות מהבחינה הזאת. כאשר נשאל איך ייתכן שעדותו בת/35 תואמת את עדותו של הנאשם, מסר כי יש לו "בלאקאאוט" מאותן מספר דקות, הוא לא זוכר במדויק מה היה שם, אך לא אמר שהנאשם משקר. לשאלת בית המשפט, לכך שגרסאותיו שונות לחלוטין, השיב שאינו זוכר האם המשאית נסעה או לא, אך הוא כמעט בטוח שהיא עמדה. הסניגור מעמת אותו עם עדותו הספונטנית שנגבתה מיד לאחר האירוע, העד מסר כי אינו זוכר אם המשאית נסעה או לא, ייתכן והמשאית התדרדרה חצי מטר אחורה. עוד מסר שאינו זוכר שהיה רעש של הצופר.

העד כאמור מסר כי לא שימש כמכוון רשמי, הסניגור שאל אותו מדוע שינה את גרסתו כפי שמופיעה בת/18 לפיו היה מכוון, ורמז לקח שגרסתו השתנתה לאחר שהתייעץ עם עורך דין, העד מסר כי לא התייעץ עם עורך דין, דיבר עם עו"ד בטלפון לפני חקירה, ועורך הדין אמר לו שאינו יכול לעזור לו שיגיד מה שהיה וזהו. העד מסר כי יש מעין "סידור" בין

הנאשם ליבנו שכאשר משהו אחד נוהג האחר עוזר לכוון אותו במקומות בעייתיים. כשהוא (העד) נוסע לבד הוא לא משתמש במוכח, לפעמים בנו מכוון אותו. העד מסר כי אינו אוהב לשמש כמוכח כי יש בכך סיכון כאשר עומדים מאחורי המשאית וכי בעבר נפל ונלחץ.

בהמשך החקירה הנגדית, מסר העד שבמבט לאחור, חבל שלא כיוון את הנהג גם כאשר מדובר במקום בו לא צריך לכוון. הסניגור מעמת את העד עם שינויי הגרסאות שלו שמרמזים על כך שתשובותיו השתנו בהתאם לחששותיו להסתבך עם החוק. העד השיב כי יכול להיות שעצם המילה מכוון אומרת שהוא צריך לבדוק גם מאחור ושהנהג יראה אותו דרך המראות, עם סימוני יד, אבל באותה הסיטואציה לא היה מכוון ולא ווידא שאין אדם מאחור ולכן לא היה מכוון.

פרשת ההגנה:

עדות הנאשם:

הנאשם מסר כי הוא בן 53, נשוי + 3, מתגורר במגידו ועובד בחברת רשפים כפרויקטור בחברה. לדבריו, הפסיק לנהוג על משאית מספר חודשים אחרי האירוע. את קו החלוקה שעשה באותו היום, ביצע קרוב ל-15 שנה, במשך כ-3 פעמים בשבוע. אודות הקשר עם מר מאיר פרי, מסר כי הם מכירים מילדות, וכי הוא (הנאשם) הכניס אותו לעבוד בחברת זוגלובק כשכיר, מספר שנים אחר כך הוא קנה קו עצמאי והם הפכו להיות שותפים בקו. עד למועד התאונה הקשר ביניהם היה כמשפחה, ואילו מאז האירוע, טיב היחסים הוא של קשר מועט. חלוקת התפקידים בעבודה על הקו הייתה שהנאשם היה הנהג רוב הזמן ואילו מאיר היה משמש כעוזר נהג, על כל המשתמע מכך וזה כולל לכוון אותו.

אשר לאירוע, מסר כי הגיעו לסניף המדובר בסביבות השעה 10:00, הורידו את הסחורה, הנאשם ניגש לשלם משהו בדואר, וחזר חזרה למחסן לקחת אריזה של הסחורה שהורידו בסניף. את האריזה החזיר לדלת הצדדית, עבר מאחורי המשאית לראות שהדלתות היו סגורות (משום לעיתים היו מתבצעות כך גניבות), בדק שהיא נעולה ועלה לקבינה. לשאלת בית המשפט, הבהיר הנאשם כי לא ראה אף אחד מאחורי המשאית.

הנאשם מסר כי נכנס לקבינה, הניע את המשאית, מספר שניות לאחר מכן הגיע מאיר, עמד לצד המשאית וסימן לו לנסוע לאחור בעזרת ידו ואילו הנאשם החל בנסיעה לאחור. לדבריו, מאיר שעמד מצד ימין של המשאית, במקביל לדלת הנוסע, סימן לו לנסוע אחורה, הוא נסע 2 מטרים אחורה, מאיר עלה למשאית והם המשיכו בנסיעה. בהמשך, מתאר הנאשם כי הרגיש חבטה מאחורי המשאית, שניהם הסתכלו האחד על השני, הנאשם שילב להילוך ראשון והתחיל בנסיעה קדימה, ואז ראה מצד שמאל את המקל של המנוח. הנאשם עצר את המשאית, שניהם ירדו, הנאשם מסר כי היה נסער, מאיר ניגש למנוח ואילו הנאשם ניגש לפתח מחסן הסופר, הם התקשרו לאמבולנס שהגיע במהירות, כמו גם המשטרה. לאחר מספר דקות פינו את המנוח לבית החולים.

הנאשם מסר כי אין מקרים שמאיר לא מכוון אותו, לפעמים אם מדובר בכביש סואן יותר, עם מעבר חצייה בסופו בעת ההשתלבות חזרה לכביש, הוא מכוון אותו לאורך כל הדרך עד ההשתלבות. אשר לדבריו של מאיר שלא שימש כמוכח,

טוען הנאשם כי מאיר מתנער מאחריות וכי יש סטירות בעדויות שלו. לדעת הנאשם, מאיר מפחד שיאשימו אותו ולכן אומר שאינו שימש כמכוון. לטענת הנאשם, כנהג, בעת שמאיר סימן לו לנסוע אחורה, הוא סמך על שיקול הדעת שלו באופן חד משמעי.

העד אישר בחקירתו הנגדית כי נחקר 3 פעמים במשטרה ואמר שם את כל האמת. הנאשם אישר כי הוא מכיר את המשאית היטב, וכי יש לה שטח מת מאחור ולשם כך דרוש לו מכוון, אחרת הוא נוהג כמו עיוור. הנאשם אישר כי הוא מכיר את הסביבה שבה אירע האירוע, יודע שיש שם בית אבות, שיש מכוניות חונות והולכי רגל שעוברים. עוד מסר כי הוא בעצמו הלך מאחורי המשאית, בדק את הסביבה ולא ראה כלום, וזאת בעת שבדק שדלתות המשאית סגורות. הנאשם מסר כי הביט במראות טרם נסע לאחור ובחן את הסביבה, תוך שהוא מסתמך על מאיר וגם על מה שהוא רואה במראות. לשאלת בית המשפט, מסר הנאשם כי עברה בערך דקה מאז שעזב את החלק האחורי ועד קרות התאונה. בחקירה הנגדית עומת עם כך שאמר בהודעתו מיום 15.5.14 בשורות 33-34 שמהרגע שמאיר עלה על המשאית לקח לו כ-15 שניות לנסוע אחורה. הנאשם אמר שהוא לא ייחס לפרק זמן הזה חשיבות, יכול להיות גם פחות. לדברי הנאשם, אינו סבור כי בפרק הזמן הזה הסביבה של המשאית יכולה להשתנות, כאשר מאיר עלה למשאית ואמר לו לנסוע, מבחינתו זה היה האישור לכך שהכל בטוח וסטירלי להמשיך בנסיעה. הנאשם טוען שזו אשמת מאיר המכוון ולא אשמתו. לשאלת בית המשפט, כיצד יכל לסמוך על מאיר בנסיבות בהן הוא כבר יושב לידו והוא רואה שהוא בודק את אחורי המשאית בעודו עומד לצד המשאית, השיב כי הוא העוזר נהג שלו והוא סומך עליו ועל שיקול דעתו. לשאלה מדוע לא אמר לו שיעמוד מאחורי המשאית ויכוון אותו, השיב הנאשם כי יש לו מכוון וזה התפקיד שלו. הנאשם מסר כי לא ראה כלום במראות התשקיף ולא הבחין בהולך רגל. לאורך כל השאלות שנשאל, השיב הנאשם שהסתמך על מאיר ועל שיקול דעתו וזה בדיוק התפקיד שלו ולכן הוא סבור שמאיר אחראי לאירוע הזה. כאשר נשאל מדוע לא האשים את מאיר בחקירתו הראשונית אלא אמר שהמנוח אשם שלא שם לב, אמר שלא חשב על כך וזה לא היה מתאים לסיטואציה הזאת שהייתה טראומתית עבורו. בנוסף, ציין שמאיר הוא כמו משפחה והוא ציפה שהוא ייקח את האחריות לסיטואציה, אבל הוא לא עשה זאת והאשמה נפלה עליו (על הנאשם). הנאשם אישר כי במשך כ-40-50 מטר בערך, נסע לאחור ללא מכוון ורק בעת שהגיעו למעבר החצייה, מאיר שוב יורד ומכוון אותו. עוד מוסיף כי לפעמים הוא מכוון אותו מההתחלה וזה עניין שהוא לפי שיקול דעתו של מאיר.

עדות המומחה מטעם ההגנה, מר רפי וולמרק:

העד שימש כבוחן תנועה במשטרת ישראל, טיפל במאות תאונות, עבד בתל אביב כבוחן במשך 8 שנים, כ-9 שנים מחוץ למערכת, נותן חוות דעת לגופים פרטיים, חברות ביטוח, ומופיע המון בבתי משפט. העד אישר כי ערך את חוות הדעת מיום 28.9.17 וחוזר על האמור בה. העד מסר כי הגיע למסקנה שהולך הרגל כנראה שכב ולא עמד מאחורי המשאית ברגע הפגיעה, ואת זה אני מסר על סמך ממצאי הבוחן. הבוחן אסף את הממצאים בזירה, הוא חיפש את הממצאים של פגיעה בהולך רגל קלאסי (ניגוב אבק, שריטה כלשהי). הבוחן מצא ניגוב אבק רק בחלק התחתון של ארגז הכלים. לדברי העד, אם הולך רגל היה עומד ברגע האימפקט הייתה מריחה של הבגד על הדופן או החלק האחורי של הארגז. ברגע שיש מגע בין הולך רגל עם הבגדים לרכב עצמו, חייב להיות ניגוב אבק. לשאלת בית המשפט, במצב שמשאית נוסעת לאחור, פוגעת בהולך הרגל, שעומד עם הגב למשאית, ואז הצניחה היא לא כלפי המשאית, אלא קדימה, השיב העד שיש היצמדות ואחר כך היפרדות, כלומר היה צריך להיות ניגוב כלשהו בחלק האחורי של הארגז. לדברי העד, יש בוחנים שאומרים שראו כתם דם, ואילו במקרה זה הבוחן הגדיל לעשות, שכב מתחת למשאית ומצא בארגז כלים ניגוב

אבק בחלק התחתון. המשמעות של כך זה שהולך הרגל שכב. לשאלת בית המשפט, האם ייתכן שניגוב האבק בארגז הכלים שהוא פנימי יותר הוא אחרי הדריסה ולא לפני הדריסה, השיב העד כי אין לו מספיק נתונים כדי לומר את זה. העד הבהיר כי אם המנוח עמד, היה חייב להיות ניגוב אבק בחלק האחורי. לשאלה האם ייתכן מציאות שבה המשאית פוגעת בהולך הרגל, שהיה עם גבו למשאית, נהדף, ולכן אין ניגוב אבק, השיב העד שב-99 אחוז מהמקרים חייב להיות ניגוב אבק. לדבריו, לקח בחשבון שמדובר בקשיש, שהוא לא יירתע, קיבל מכה מהמשאית וקפץ אחורה כמו בחור צעיר, פה הוא נמרח עליה.

לשאלת בית המשפט, בהנחה שהיה מכוון, האם הוא היה צריך לראות אותו, השיב העד כי אין תיעוד שרואים את החלק התחתון של המשאית, ולכן לא ניתן לדעת איזה שטח תפס הולך הרגל, והאם יכלו לראות אותו נהג המשאית או המכוון. עוד הוסיף, כי אם המכוון עומד בפניה של המשאית, מטר ממנה, עדיין יש לאותו מכוון שדה ראייה לראות אם יש כלי רכב שמתקרבים והולכי רגל, הוא יכול לכוון את הנהג. לשיטת העד, כבוחן, המכוון לא היה צריך להתכופף ולבחון את הסביבה של המשאית.

בחקירה הנגדית, מסר העד כי לא בדק אם ניתן לראות בן אדם שוכב בנסיעה לאחור במשאית. עוד מסר כי לא ניסה לראות מה אפשר לראות מהמקום בו עמד המכוון. לטענתו לא התבקש לעשות כן, והוסיף כי הבוחן בתיק עשה עבודה יפה.

דין והכרעה:

בתיק זה עולה בשיא חריפותה שאלת היקף השתרעותה של חובת הזהירות אותה חב נהג בנסיעה אחורנית.

אין מחלוקת עובדתית על כך שהנאשם חנה במגרש החניה הסמוך למרכז מסחרי ובו חנויות, כאשר בצידו האחר מצוי בית אבות.

אין מחלוקת עובדתית על כך שהנאשם החנה את המשאית, על מנת לפרוק סחורה, שב אל המשאית, הביט משמאל ומימין למשאית, ואף בחלקה האחורי, וחזר ועלה למושב הנהג, כאשר, שותפו, מאיר פרי (להלן: "פרי"), נותר מחוץ למשאית, בקרבת דלת מושב הנוסע, ואף הוא הביט לאחור, ובשלב מסוים עלה פרי למשאית, הנאשם המשיך בנסיעה לאחור, ואז התרחשה התאונה הקטלנית.

טענתו הבסיסית של הנאשם היא, שמשעה שבחן את סביבת המשאית, מימין ומשמאל ומאחור, ונעזר בפרי כמכוון, אשר בחן אף הוא את סביבת המשאית, לרבות חלקה האחורי, הוא עמד בחובת הזהירות המוטלת עליו מכוח הדין, ולכן פטור מאחריות לגרימת מותו של המנוח.

על מנת לבחון את היקף חובת הזהירות המוטלת על הנאשם, בנסיבות הקונקרטיות של תיק זה, נפתח בתשתית הנורמטיבית הרלוונטית לענייננו ועל גביה של תשתית נורמטיבית זו נבחן את העובדות שהוכחו במקרה הנדון.

התשתית הנורמטיבית:

יסודות העבירה הנדרשים לצורך השתכללותה של עבירת גרימת מוות על פי סעיף 304 לחוק העונשין המיוחסת

לנאשם, זהים, לפי ההלכה הפסוקה, לאלו המרכיבים את עוולת הרשלנות, המוגדרים בסעיף 35 ו-36 לפקודת הנזיקין, קרי, עשיית מעשה "שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות..."

סעיף 36 לפקודה מגדיר את היקפה של חובת הזהירות, הקבועה בסעיף 35 לפקודה, כחלה "כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף".

חלוצה של חובת הזהירות נקבעת על פי מבחן הצפיות האובייקטיבי, עליו עמד כב' השופט (כתוארו אז) א. ברק בע"פ 186/80 יערי ואח' נ' מדינת ישראל (פ"ד ל"ה (1), 769). נפסק, כי הפעלתו של מבחן זה, כוללת שני היבטים:

ההיבט הראשון, העקרוני, בו נבחנת השאלה האם ביחס לסיכון מסוים קיימת חובת זהירות.

ההיבט השני, הקונקרטי, בו נבחנת השאלה האם ביחס לניזוק פלוני, בנסיבותיו של אירוע אלמוני, קיימת חובת זהירות (כב' השופט (כתוארו אז) א. ברק, שם, בעמ' 775-776).

בנדוננו, קיומה של חובת זהירות מושגית, אינו מעורר קושי, שכן, אין ולא יכול להיות חולק, כי מוטלת על הנאשם חובת זהירות מושגית, מכוח דיני התעבורה, כלפי יתר המשתמשים בדרך ובכללם הולכי רגל, אשר נמצאים בתחום הסיכון של הפעלת כלי רכב מנועי הנע בדרכים בין אם הוא נוסע קדימה או אחורה.

באופן קונקרטי ובכל הנוגע לנסיעה אחורנית, קבע המחוקק חובת זהירות ספציפית, בדמותה של תקנה 45 לתקנות התעבורה התשכ"א-1961 הקובעת כדלקמן:

"נוהג רכב לא יסיעו אחורנית אלא אם כן יש צורך בכך ובמידת הצורך לאחר שנקט באמצעים הדרושים בנסיבות הקיימות כדי למנוע:

(1) סיכון או פגיעה;

(2) הטרדה או הפרעה".

הנה כי כן, מחוקק המשנה היה ער היטב לסיכון הרב בנסיעה אחורנית הטומנת בחובה, מטבע הדברים, סיכון רב ליתר משתמשי הדרך, ולכן התווה נורמה לפיה נסיעה אחורנית, ככלל, אסורה, כדכתיב, **"לא יסיעו אחורנית"**, אלא אם **"יש צורך בכך ובמידת הצורך"**. ככל שקם צורך בנסיעה אחורנית יש לעשות זאת ב**"מידת הצורך"** המתחייבת בנסיבות העניין, **תוך נקיטה "באמצעים הדרושים בנסיבות הקיימות"** על מנת למנוע **"סיכון או פגיעה"**. יצוין, כי המחוקק לא פירט מהם אותם **"אמצעים הדרושים בנסיבות הקיימות כדי למנוע סיכון או פגיעה"**. הפסיקה מילאה חלל זה והתוותה את האמצעים הנדרשים בנסיבות הרלוונטיות.

פסק הדין המנחה בסוגיה זו, הוא ד"נ 22/83 **מדינת ישראל נ' אליהו בן עובדיה חדריה** (1984). בפסק דין זה, דן בית המשפט העליון בהרכב מורחב של חמישה שופטים במקרה בו נהג אוטובוס אשר החנה אותו בשכונת מגורים, בדק את השטח מאחורי האוטובוס, ומתחת לגלגלים, לפני שהחל בנסיעה, ולאחר שנוכח שאין איש בסביבה, חזר ועלה לאוטובוס, התניע אותו והחל בנסיעה קדימה ואחורה, על מנת לצאת מהחנייה, ותוך כדי הנסיעה אחורנית, שבוצעה ללא הכוונה, דרס למוות ילדה בת 6, שהייתה מאחורי האוטובוס.

השופטים היו חלוקים בדעתם באשר לרשלנותו של נהג האוטובוס, אך הייתה הסכמה, בכל שלבי הדיון, בדבר נחיצותו של מכון בנסיעה אחורנית, וכך סיכם כב' הנשיא שמגר את העקרונות הנוגעים לאמצעי הזהירות הדרושים בנסיעה אחורנית:

"...אם עוברים מן הפרט אל הכלל, ניתן לסכם, כי נתוני היסוד העיקריים, אשר לאור טיבם יש לגבש

את אמצעי הזהירות הדרושים בכל מערכת עובדתית קונקרטית, הם בעיקרם אלו:

(1) הזמן ומקום האירוע;

(2) סוג הרכב;

(3) שאלת שדה הראייה.

ובהמשך מפרט כב' הנשיא שמגר את התנאים האמורים ומבהיר:

שעת היום בה מדובר יש לה השלכה ישירה על היקף התנועה ואופייה, ועל סוג האנשים שנוכחותם צפויה (אין למשל, לחשוש מנוכחות ילדים בחצות הלילה, אך היפוכו של דבר בצהרי היום). מבחינת המקום יש חשיבות לכך, אם מדובר באירוע בתוך איזור מאוכלס או במקום שבו תנועת עוברים ושבים היא מועטת. אף אם אין מדובר בתנועה בכביש אלא על תנועה אחורה במגרש, יש חשיבות לכך, אם המגרש משמש כרגיל למעבר הולכי רגל...הוא הדין, בשינויים הנובעים מן העניין, אם המדובר במקום מאוכלס, בו משחקים ילדים..., והוא בוודאי במקום, המתואר כמרכז חיים של שכונה... או בחצר של מפעל, שבה מסתובבים עובדים...לעובדת הימצאותם הצפויה של אנשים במקום, יש השלכה על אמצעי הזהירות שיש לנקוט, נושא אשר אליו עוד נשוב: אם צפוי מעבר של הולכי רגל, הרי כתוצאה נגזרת מכך, יש למשל, משמעות מיוחדת לזמן שחלף מעת שנבדקה סביבת הרכב ועד שהחלה תנועתו האמורה. ככל שמשך הזמן רב יותר, גם גדל הסיכון, שמישהו יופיע בתחום שאמנם נבדק לפני כן, אך אשר אינו ממשיך להיות בשדה הראייה הנוכחי של הנהג, וייקלע לתחום המסוכן...ככל שהרכב גדול יותר וארוך יותר, וככל שמבנהו והעדרם של אמצעי עזר לראייה מגדילים את תחומי השטח המת ומונעים צפייה רציפה ויעילה על הנעשה מסביב, כך גם מושפעת מכך בחירת אמצעי הזהירות, הדרושים כדי לקיים חובותיו של הנהג...עניין מבנה הרכב והיווצרותם של שטחים מתים מאחוריו ובצדדיו כרוך ומשולב כמובן, לפי עצם טיבו, בנושא של שדה ראייה..." (שם, בעמ' 297-298).

על רקע עקרונות משפטיים אלה, נבחן את העובדות במקרה הקונקרטי שבפני ביהמ"ש.

הזמן ומקום האירוע -

האירוע התרחש באור יום, בראות טובה, סמוך לשעה 10:30, ועל כך, אין חולק.

אשר למקום עצמו, סקירה הנדסית שערכה משטרת ישראל לסביבה בה התרחשה התאונה הקטלנית, מלמדת, כי מדובר בחנייה של סופרמרקט "מגה בעיר", הממוקם ברח' שילון 6 בחיפה, סמוך לבית דיור לגיל הזהב. החניון במקום מוסדר ומסומן כנדרש, וקיימות מדרכות המובילות מבית הדיור אל הסופרמרקט, דרך מעבר חצייה מוסדר. קיים גם מסלול הליכה מבית הדיור לכיוון הסופרמרקט ללא מדרגות דרך שביל מיוחד. המכוניות חונות באלכסון

למדרכה, מסביב לחניון (ראה ת/26).

מדובר אם כן באזור מאוכלס, שבו תנועת העוברים והשבים היא רבה, בהיותה סמוכה למרכז קניות ודואר. המגרש משמש כמקום חנייה ומעבר להולכי רגל, שכן אליו מובילים גרמי מדרגות, ועל כן, הימצאותם של הולכי רגל על המגרש, הינה דבר צפוי.

הנאשם החנה את המשאית כשפניה, באופן כללי, לכיוון סופרמרקט מגה, חלקה האחורי פונה למגרש החנייה, כאשר משני צדדיה כלי רכב חונים (ראה ת/35; לוח תצלומים ת/3).

סוג הרכב -

הנאשם נהג במשאית קירור מסוג ניסאן, כאשר בחלקה האחורי של המשאית מורכב ארגז קירור החוסם את החלונות האחוריים של המשאית, דבר אשר הגביל את שדה הראייה שלו בנסיעה אחורנית, ויצר "שטח מת". גם על עובדות אלה אין חולק.

שדה ראייה -

נוכח טיבה של המשאית בה נהג הנאשם, שדה הראייה של הנאשם, מתוך המשאית, היה חסום ומוגבל בכל הנוגע לחלקה האחורי של המשאית.

לרשות הנאשם מראות תשקיף ימנית ושמאלית, אשר התבוננות בהן מאפשרת לנאשם לבחון את השטח שנמצא מאחורי המשאית, מצד ימין ומצד שמאל, בכפוף למגבלות השטח הנשקף במראות. השטח שלא נצפה, הוא כמובן אותו "שטח מת" מאחורי המשאית החסום עקב חלקה האחורי של המשאית בו מותקן ארגז הקירור.

שדה הראייה שעמד לרשות הנאשם ממקום מושבו בתא הנהג נבחן היטב ע"י רכז הבוחנים בשלוחת חיפה מר חיים עוז. בוחן התנועה נהג במשאית על מנת לבחון את שדה הראייה שעמד לרשות הנאשם. הוא ערך בחינה של שדה הראייה בנסיעה, תוך הסתייעות בבוחן התנועה נוסף מר מאיר מדקר (ת/4). כמו כן, צילם הבוחן תמונות אשר משקפות את שדה הראייה שעמד לרשות הנאשם (ת/3).

בתמונה מס' 12 שבת/3 נשקף שדה הראייה בצידה הימני של המשאית, המתפרש עד לעומק מגרש החנייה, כך גם ביחס למראה החיצונית שמאלית המשקפת את שדה הראייה מצד שמאל של המשאית (תמונה מס' 13). בתמונות מס' 14 ו-15, ניצב אחד הבוחנים סמוך לקצה האחורי של המשאית, בקו ישר לגוף המשאית. בתמונות 18 ו-19, נראה הבוחן בשתי מראות התשקיף הימנית והשמאלית, כאשר הוא מחוץ ל"שטח המת" של גב המשאית, דפנות המשאית הימנית והשמאלית נשקפות היטב בתצלומים 24 ו-25, וכן חלקה האחורי של המשאית נשקף בתמונה 26.

הבוחן מר חיים עוז, מצוין כי ביצע את ניסוי שדה הראייה כשהוא ישוב במושב הנהג עם מצלמה וצילם כאשר הוא פונה עם מבטו למראות הצד, והבוחן מאיר מדקר היה מאחורי המשאית. כאשר הבחין בו, צעק לו והוא נעצר, וערך מדידות. כך לגבי שתי מראות הצד. הבוחן צוין, כי כאשר שותפו, הבוחן מר מאיר מדגר, עמד באמצע הצד האחורי של המשאית, מול לוחית הרישוי, הוא לא נראה במראות התשקיף. מדובר ב"שטח מת". הדבר ברור הואיל והוא מוסתר ע"י הארגז. במצב דברים זה, הבהיר הבוחן, כי על הנהג להשתמש במכוון, ואם אין לו מכוון, עליו לרדת מהרכב, להביט לאחור, ולוודא שאין אף אחד מאחור (עמ' 18 שורות 24 עד 27).

בחומר הראיות סרטונים, תמונות ודוחות שנערכו הקשורים לשדה הראייה כמו גם תרשים שהנאשם עצמו ערך ביחס

למנח המשאית במגרש.

ממצאי הבוחן בדבר היקפו של שדה הראיה מקובלים על בית המשפט ונקבעים בזה כממצא עובדתי.

במהלך עדותו נתבקש הבוחן בחקירתו הראשית להתייחס לטענת הנאשם, לפיה בחן את ה"שטח המת" מאחורי המשאית ומצדדיה, ורק אז החל בנסיעה אחורנית. הסניגורים התנגדו לשאלה זו, ולאחר דחיית התנגדותם, השיב הבוחן: **"לו היה בוחן את שדה הראייה והיה הולך מאחורי המשאית הוא היה רואה את המנוח"** (עמ' 22 שורות 14-15).

אשר לניסוי שדה הראייה, חזר הבוחן ותיאר כיצד ביצע את ניסוי שדה הראייה ופירט את המדידות שביצע. בהמשך חקירתו הפנה לסרטון שצילם, בו נראים מדרגות ואישה היודרת מהמדרגות וכן את הגדר במקום.

עוד הסביר הבוחן, כי במשאית ישנם חלונות, ובניסוי שדה הראייה הוא לא התייחס לשדה הראייה של החלונות, מכיוון שהייתה בתיק עדות לכך שהולך הרגל ירד במדרגות. לגישתו, הנאשם יכול היה להבחין בהולך הרגל (עמ' 25 שורות 4-7).

בחינת מכלול הראיות שהניחה התביעה בפני בית המשפט, מלמד כי משני צדדי המשאית נשקף שדה ראייה נרחב, אשר מאפשר לבחון את תנועת הולכי הרגל המגיעים מימין או משמאל במגרש החנייה, מאחורי המשאית, בין המכוניות החונות, עד לנקודה בה הם מוסתרים על ידי "ארגז" המשאית אשר חוסם את שדה הראייה, שאז הם נמצאים במה שמכונה "שטח מת".

קיומו של "שטח מת" מאחורי המשאית המסתיר תנועה אפשרית של הולכי רגל מאחורי המשאית, במקום הומה אדם, בון קיימת הסתברות גבוהה של מעבר הולכי רגל בשעת יום כזו, חייבה בדיקה ובחינה מיטבית של שטחה האחורי של המשאית, באמצעות מכון, בטרם תנועה לאחור.

מכאן, החשיבות הרבה לאופן בו התנהל הנאשם בטרם נסיעתו אחורה, ולאמצעים בהם נקט לבחינת "השטח המת", לכך נפנה עתה. לצורך כך נבחן את גרסאותיו של הנאשם בדבר שדה הראיה שעמד לרשותו ואת האמצעים שלטענתו נקט טרם הנסיעה אחורה.

הבחינה שערך הנאשם קודם לנסיעה לאחור -

כזכור, הנאשם טוען כי הוא עצמו ערך בדיקה מצדדיה של המשאית וגם לחלק האחורי שלה, וכך גם נטען בכתב האישום, כן נעזר בשותפו פרי, שלטענתו בחן את סביבת המשאית טרם הנסיעה לאחור, ועל סמך בדיקות אלה נסע אחורנית.

על מנת לעמוד על טיב הבדיקות שהנאשם טוען שערך נבחן את הדברים שמסר במשטרה ובבית המשפט. הנאשם נחקר במשטרה מספר פעמים ומסר מספר הודעות, נבחן אותן:

הודעה ראשונה מיום האירוע -

ביום האירוע מסר לאחר שנועץ בעו"ד הודעה מפורטת (ת/8), בה טען כי החנה את הרכב עם הפנים לכיוון המחסן של הסופרמרקט. הוא ועוזרו פרי ירדו מהמשאית, לקחו סחורה למחסן של הסופר. הנאשם עצמו הלך לשלם משהו בסניף הדואר, וכאשר חזר, פרי כבר סיים לפרוק את הסחורה.

הנאשם נכנס לתא הנהג, ובאותה עת פרי היה בצד ימין של המשאית, במרחק של חצי מטר עד מטר ממנה, כשהוא מכיון את הנאשם, אשר התכוון לנסוע לאחור.

הנאשם ציין כי שמר על קשר עין רצוף איתו, הביט במראות הימנית והשמאלית, והביט על פרי אשר סימן לו לנסוע לאחור, ואז עלה פרי על המשאית, הנאשם החל בנסיעה לאחור ולפתע חש במכה מאחורה. כך באו לידי ביטוי הדברים בהודעה שמסר במשטרה:

"נהגתי ברכב משא ניסאן... והגעתי לסוף רמפה מגה בעיר הנמצא ברח' שילון 6 בחיפה, הכנסתי את הרכב ישר עם הפנים לכיוון המחסן של הסופר, אני והעוזר ירדנו, הוא לקח ארגזים של תוצרת זוגלובק, למחסן של הסופר, ואני הלכתי לשלם בסניף הדואר משהו, כאשר חזרתי, הוא כבר סיים להוריד את הסחורה, אני נכנסתי לקבינה של המשאית, כאשר הוא נמצא בצד ימין של המשאית, במרחק של 0.5 - 1 מטר, כשאני בקשר עין עם [ה]מכוון מאיר פרי אני הסתכלתי במראות הימנית והשמאלית, והסתכלתי למכוון [ה]א סימן לי [ל]נסוע אחורה, ואז עלה על המשאית, ואני התחלתי בנסיעה אחורנית ואז הרגשתי מכה מ[א]חורה ואז נסעתי קדימה וראיתי מקל של הליכה על הרצפה דרך המראה ואז נסעתי קדימה, ואז ראיתי את המקל, ואז ירדתי מהאוטו וראיתי אותו שוכב על הרצפה על הצד ימין שלו על הכביש עם הפנים לכיוון המשאית, רצנו לסניף להזעיק אמבולנס, מאיר ניגש אליו, אני הייתי בצד, הגיע אמבולנס..." (ת/8 שורות 12-3).

בהמשך חקירתו, ובהתייחס לשאלה מה בדיוק עשה טרם הנסיעה אחורנית, מסר הנאשם:

"אני הסתכלתי ימינה ושמאלה מאחורי המשאית, דבר שאני עושה באופן טבעי כל הזמן, עליתי לקבינה, הנעתי את המשאית, אני מסתכל שוב במראות, בצד ימין ושמאל, לא היה כלום לא היו אנשים, ולא הייתה תנועה אחר כך אני מסתכל לכיוון מאיר שמסמן לי להתחיל בנסיעה אחורנית, נסעתי בערך 3 מטר, מאיר עלה על הקבינה, והמשכתי בנסיעה אחורנית" (שם, שורות 20-17).

לשאלה מדוע לא כיוון אותו פרי עד לסיום הנסיעה אחורנית, ורק אז עלה על המשאית השיב הנאשם:

"אני לא יודע לענות לך, הוא הבין כנראה שאין אף אחד אחורנית" (שם, שורות 22-21).

לשאלה מדוע פרי אשר טענתו כיוון אותו בנסיעה אחורנית, לא הלך מאחורי המשאית, הואיל ומדובר בהולך רגל אשר הולך לאט מאוד ונעזר במקל, וגם עוצר מדי פעם בהליכתו, כאשר הבדיקה של הנאשם מסתכמת במבט במראות, ובהיעזרות במכוון, אשר נמצא בצד ימין של המשאית, השיב הנאשם:

"אני לא יודע מה לענות לך אני לא ראיתי אותו בכלל" (שם, שורה 26).

לדבריו, הוא עצמו הלך מאחורי המשאית, לבדוק אם השטח פנוי. עם זאת, למרות טענתו כי בדק את אחורי המשאית, ולמרות שהמנוח הוא קשיש הנעזר במקל הליכה, הפוסע לאיטו, ציין הנאשם, כי לא ראה את המנוח גם כשהלך לאחור (שם, שורה 30).

אשר לפרק הזמן שעבר מאז פרי כיוון אותו, ועד לזמן שהחל בנסיעה אחורנית, טען הנאשם, כי מדובר במספר שניות, להערכתו 15 שניות, אולי קצת יותר (שם, שורות 34-33).

בכל הנוגע למנח הולך הרגל לאחר התאונה, הסביר הנאשם, כי המנוח שכב לרוחב המשאית, כאשר הראש שלו בצד שמאל של המשאית, והרגליים לכיוון צד ימין, כשהוא שכוב על צד שמאל.

הודעה שניה מיום 18.5.14 -

בהודעה זו התבקש הנאשם להתייחס שוב למיקומו לפני שעלה למשאית. הוא הסביר כי עמד בסמוך לדלת הנהג, כשהדלת פתוחה, **העיף מבט לאחור**, כלשונו, ולא הסתכל אחורה, וכך באו הדברים לידי ביטוי בחקירתו:

"ש: בעדותך הקודמת אתה אומר שלפני שעלית על המשאית הסתכלת אחורה, איפה עמדת כאשר הסתכלת אחורה?"

ת: בצד של הכניסה לנהג ראיתי שהשטח סטרילי, הדלת של הקבינה פתוחה העפתי מבט אחורה, ולא הסתכלתי אחורה" (ת/10 שורות 4-7).

כאשר הטיח בו הבוחן, שאם המנוח הולך לאט מאוד ונעזר במקל, ואת המקל הנאשם ראה במו עיניו, הרי שאם היה מאחורי המשאית, בדלת האחורית שמאלית, אז הנאשם לא יכול היה לראות אותו, הנאשם השיב כי הוא הסתכל אך לא ראה אף אחד מאחורי המשאית (שם, שורות 8-10).

לשאלה אם מיקום עמידתו של המכוון פרי הוא יכל היה לראות את המנוח אם הוא שהה מאחורי המשאית, השיב הנאשם: **"כן ללא ספק"** (שם, שורה 13).

בהמשך, אישר כי כאשר פגע בהולך הרגל, ישב לידו פרי עם הדלת סגורה, למרות שהיה לו עוד צורך לנסוע אחורנית (שם, שורות 14-17). הוא הבהיר, שהיה בטוח שאין אף אחד מאחור והשטח סטרילי, ולכן לא היה צורך בהכוונה נוספת.

הודעה שלישית מיום 27.11.14 -

בהודעה זו, פתח הנאשם והוסיף מרצונו, כי לאחר שאסף את האריזות והכניס אותן לארגז במשאית בצד ימין, חזר לדלת הנהג, לאחר שהקיף את המשאית מאחור.

לשאלה מהן החובות המוטלות עליו כנהג משאית בנסיעה לאחור, כאשר שדה הראייה שלו חסום או מוגבל השיב שכל הזמן יש שטחים מתים במשאית ושדה הראייה מוגבל, וככל שהדברים מכוונים להסתייעות במכוון אזי הוא מודע לצורך זה, ולשם המחשה נתן דוגמה, כי כאשר הוא מגיע למעבר חצייה, מאחר פרי יורד מהמשאית ומכוון אותו עד שהוא משתלב עם הכביש **"עד לסיום הנסיעה לאחור"** (שם שורות 4-7).

בחקירה זו, ובכל הנוגע ליכולתו של פרי, שעמד מצד ימין של המשאית, ולדבריו היה בקשר עין רצוף איתו, במרחק של מטר מהמשאית, ובכל הנוגע לשדה הראייה של פרי טען הנאשם שהוא לא בטוח מה ניתן לראות ממקום עמידתו של פרי מחוץ למשאית, בצד ימין שלה, וכך אמר:

"ש: אמרת בעדותך כי מאיר עמד בצד ימין של המשאית בקשר עין איתך, במרחק של מטר מהמשאית, האם משם מאיר יכול לראות מה קורה מאחורי המשאית?"

ת: לא בדקנו את זה שלא ניתן לראות" (ת/12, שורות 8-10).

בהמשך חקירתו, ולשאלה מדוע לא ווידא שפרי יעמוד מאחורי המשאית, ויכוון אותו כל הנסיעה אחורנית עד ליציאה לכביש, השיב הנאשם שהוא ווידא שהשטח סטרילי, ורק אז פרי עלה על המשאית, והם המשיכו בנסיעה אחורנית.

כאשר הוטח בו שאם פגע במישהו מאחור, אזי השטח לא היה סטרילי כטענתו, השיב הנאשם: **"יכול להיות שיצא**

מהצד השמאלי שלי, כי הייתי קרוב למכוניות חונות בעת ששמתי חגורה, ואז הוא עבר לחלק האחורי של המשאית" (שם, שורות 25-29).

בתגובה, הטיח בו החוקר, שמשמעות דבריו היא שלפני תחילת הנסיעה לאחור, פרי היה צריך לבדוק שוב אם בינתיים לא נכנס אף אחד לשטח המת, ורק אחר כך לנסוע לאחור, העריך הנאשם כי בזמן הנסיעה לאחור, נכנס המנוח מאחורי המשאית. לא היה לנאשם הסבר מניח את הדעת, מדוע לא הבחין במנוח ממראות הצד, ומדוע לא הסתייע שוב בפרי.

עדות של הנאשם בבית המשפט -

בבית המשפט הטיל הנאשם את כל יהבו על בדיקתו של שותפו פרי. הוא מצא לפתוח ולהדגיש את הקשר הטוב בין השניים, את היכרותם רבת השנים וכיצד הוא הכניס אותו לעבוד בחברת "זוגלובק" כשכיר, וכיצד מספר שנים לאחר מכן הם קנו קו עצמאי והפכו להיות שותפים בקו.

לדבריו, חלוקת התפקידים ביניהם הייתה שהוא (הנאשם) היה רוב הזמן הנהג, ואילו פרי היה עוזר נהג, על כל המשתמע מכך, לרבות הכוונתו בעת הנהיגה.

הוא ציין, כי הגיעו לסניף מגה, בסביבות השעה 10:00, הורידו סחורה, הוא ניגש לשלם דבר מה בדואר, חזר למחסן לקחת אריזה של סחורה. את האריזה החזיר לדלת הצדדית שבמשאית, עבר מאחורי המשאית על מנת לבחון ולוודא שהדלתות יהיו סגורות, בדק שהדלתות נעולות ועלה לתא הנהג. לשאלת ביהמ"ש הוא הבהיר כי לא ראה אף אחד מאחורי המשאית.

הוא התניע את המשאית, ומספר שניות לאחר מכן הגיע פרי, עמד לצד המשאית, סימן לו לנסוע לאחור בעזרת ידו, והחל לנסוע. הוא ציין, כי **פרי עמד מצד ימין של המשאית במקביל לדלת הנוסע**, כאשר סימן לו לנסוע לאחור.

הוא נסע כשני מטרים אחורה, פרי עלה למשאית, והם המשיכו בנסיעה אחורנית, כאשר לפתע חש בחבטה מאחורי המשאית. הם הסתכלו האחד על השני, הנאשם שילב להילוך ראשון, החל בנסיעה קדימה, ואז הבחין בצד שמאל, מהמראה, במקל ההליכה של המנוח. השניים ירדו מהמשאית, הנאשם היה נסער מאוד, פרי ניגש למנוח, ואילו הוא ניגש לסופרמרקט על מנת להזעיק עזרה.

בחקירתו אישר כי מסר בחקירתו במשטרה את כל האמת, וביחס לזירת התאונה, טען שהוא מכיר אותה היטב, הוא יודע שיש שם בית אבות, שיש מכוניות חונות והולכי רגל שעוברים. עוד הבהיר, כי הוא מודע היטב לכך שיש לו שטח מת מאחורי המשאית ולפיכך דרוש לו מכון לשם נסיעה לאחור אחרת הוא נוהג **"כמו עיוור"**.

לטענתו הוא בעצמו הלך מאחורי המשאית, בדק את הסביבה, ולא ראה דבר. הוא אף בדק שדלתות המשאית מאחור סגורות. עוד ציין, כי בדק במראות טרם הנסיעה לאחור ובחן את אחורי המשאית טרם הנסיעה, תוך שהוא מסתמך גם על פרי וגם על מה שהוא רואה במראות. לשאלת בית המשפט, הוא מסר כי **עברה בערך דקה מאז שעזב את החלק האחורי**, ועד לנסיעה לאחור וקרות התאונה.

כאשר עומת בעניין זה עם הודעתו מיום 15.5.14, טען שהוא לא ייחס לפרק הזמן שחלף מאז הבדיקה ועד לקרות התאונה, ולכן יכול להיות שחלף פרק זמן קצר יותר. מכל מקום, טען כי הוא אינו סבור כי סביבת המשאית יכלה הייתה להשתנות. מבחינתו, כאשר פרי אישר לו לנסוע לאחור, פירשו של דבר שהסביבה בטוחה וסטטילית להמשך נסיעה אחורנית.

הנאשם טוען בתוקף, כי פרי נושא באחריות לקרות התאונה, שעה שכשל בהכוונתו. כאשר ביהמ"ש שאל אותו כיצד הוא יכול לסמוך על פרי, בנסיבות בהן הוא כבר יושב לידו, ובדיקת אחורי המשאית הסתכמה בעומדו לצד המשאית מצד ימין שלה ומיד לאחר שעלה נסע הנאשם אחורה ללא מכוון, תוך שבית המשפט עומד על "השטח המת" שנמצא מאחורי המשאית, שלא יכל היה להיבדק ולהיבחן על ידי פרי, אם הוא עומד בצד המשאית מאחר וארגז המשאית חוסם את שדה ראייתו, לכך, השיב הנאשם, כי פרי הוא עוזר הנהג שלו והוא סומך עליו ועל שיקול דעתו.

הוא חזר והדגיש שהוא הסתמך על פרי ועל שיקול דעתו, וזהו תפקידו להכווין אותו, שאילולא כן, לא היה נוסע לאחור. לשאלה כיצד דבריו אלה מתיישבים עם טענותיו שהמנוח אשם בכך שלא שם לב, טען הנאשם שלא חשב על כך, והדבר גם לא היה מתאים לסיטואציה שהייתה טראומטית עבורו. הוא ציפה שפרי, שהינו כמו בן משפחה, ייקח אחריות, אך הוא לא עשה זאת.

יודגש, כי הנאשם אישר בעדותו, כי מנהגם של השניים במקום היה שבמשך 40-50 מטרים לערך, הוא היה נוסע לאחור ללא מכוון, ורק בעת שהגיעו למעבר החצייה, היה פרי שוב יורד מהמשאית ומכוון אותו.

הואיל והנאשם נעזר בפרי בנסיעה אחורנית ותלה בו את האחריות, נפנה עתה לבחון את גרסאותיו של פרי.

הודעותיו של מאיר פרי:

מר מאיר פרי מסר אף הוא שתי הודעות בחקירה במשטרה.

ההודעה הראשונה מיום 18.5.14 -

הודעה זו נגבתה תחת אזהרה, כאשר העד הוחשד בגרימת מותו של המנוח ברשלנות, בהיותו מכוון לנהג המשאית (הנאשם) שנסע לאחור. פרי טען, כי הוא לא עמד מאחורי המשאית, ולא כיוון אותו לאחור במשך כל הנסיעה. לדבריו, הם נוהגים לנסוע לאחור במקום, ואז סמוך ליציאה, המשאית נעצרת, ולפני היציאה לכביש, רק שם הוא מכוון את הנאשם.

אשר לאירוע עצמו, הוא טען, כי הוא רק הביט לאזור על מנת לראות אם יש מכוניות או בני אדם מאחור. לא היה לו הסבר כיצד לא הבחין במנוח. הוא העריך, כי המנוח היה קרוב לצד שמאל של המשאית וציון כי ממקום עמידתו לא היה יכול לראות את הצד האחורי שמאלי של המשאית.

לשאלה, מדוע לא כיוון את המשאית, ממקום עמידתה, עד ליציאה לרחוב, מרחק של 40-50 מטר לערך, השיב: **"כי אני לא צריך לכוון אותו, בסוף החנייה יש מעבר חצייה ויציאה לרחוב מהחנייה, פה הוא עוצר שאני איתו, ואז אני יורד ומכוון אותו בבטחה אחרי שאני בודק שאין אנשים או מכוניות"** (שם שורות 14-17).

בהמשך, ועל אף שצוין בפניו, כי מדובר במרחק קטן שהיה עליו ללוות את המשאית בנסיעה אחורה, חזר וטען פרי בחקירתו במשטרה: **"אני לא צריך לכוון אותו אני לוקח על עצמי סיכון מכל מיני סיבות שהוא יפגע בי"** (שם, שורות 18-19).

פרי הוסיף ומסר, כי הנאשם הלך מהמחסן לכיוון הרכב, והתעכב קלות שם, בערך דקה או שתיים. כאשר הוטח בפניו, כי ייתכן שבפרק הזמן הזה הגיע בינתיים הולך הרגל מאחורי המשאית, והוא נשאל מדוע הוא לא הלך מאחורי המשאית על מנת לוודא זאת, השיב פרי: **"אני לא אמור לראות מישהו גם שאני לבד יכול לקפוץ זקן בינתיים"**.

הוא סיכם את חקירתו והדגיש, כי הוא לא היה המכוון של הנאשם באותו זמן, וכשהוא הגיע למשאית הוא לא ראה

שום רכב או אדם מאחורי המשאית, עלה על המשאית, והנאשם החל בנסיעה לאחור.

הודעה שניה מיום 27.11.14 -

בהודעה זו, חזר פרי והדגיש, כי הוא לא שימש כמכוון של הנאשם, למרות דבריו של הנאשם וההצבעה שנעשתה עם העד עצמו בסמוך לאירוע. הוא טען:

"...יש הבנה ביננו שאני נכנס מהצד שלי, אני לפני שעולה למשאית, בודק שמהצד שלי אין אף אחד, או את החלק האחורי של הרכב, ומכיוון שאני הגעתי אחרי שהוא נכנס לאוטו, ידעתי שהבדיקות האלו נעשו, אריק בדרך כלל שהוא מחזיר אריזה לאוטו, בודק את הדלתות האחוריות, אם הן נעולות או פתוחות, מכיוון שהיה מקרה אחד או שניים והדלתות מאחורה היו פתוחות שניסו לגנוב מאחור, והוא באופן אוטומטי בודק את הדלתות האחוריות, וזה גם נותן לו אינדיקציה, שאף אחד לא צמוד לרכב" (שם, בשורות 4-9).

לשאלה האם מהמקום שהוא עמד ניתן לראות אדם שעומד מאחורי המשאית בצד שמאל, השיב העד:

"ממש בקצה השמאלי, לא" (שם, שורות 10-11).

מסקנות וממצאים:

הנאשם לא ביצע בדיקה מקיפה וממצה של החלק האחורי של המשאית -

מכל גרסאותיו של הנאשם במשטרה עולה, כי הבדיקה שערך הנאשם משמאל ומימין למשאית ובעיקר בחלקה האחורי, מיד ובסמוך לנסיעה אחורנית, לא הייתה בדיקה ממצה, אשר היה בה כדי למלא אחר חובת הזהירות המוטלת עליו.

יצוין, כי הנאשם לא פתח את גרסתו הראשונה במשטרה בכך שבדק את חלקה האחורי של המשאית בטרם הנסיעה אחורנית, כל עניין הבדיקה הלך והתפתח תוך כדי חקירה בכל הודעה ועם הגרסאות שמסר, פעם אחר פעם, לאחר שהבין היטב את מחדלו.

גרסתו של הנאשם במשטרה החלה בטענה, כי הוא בדק את הסביבה האחורית של המשאית, בכך שעמד מול דלת המשאית והשקיף לאחור, ובעיקר בכך שפרי שעמד מול דלת הנוסע, הביט לאחור ואישר לו לנסוע אחורנית, ותוך כדי הכוונה לנסוע אחורנית, ולאחר שפרי השקיף מאותה נקודה בה עמד לאחור ואישר לו לנסוע, עלה פרי למשאית, והשניים המשיכו בנסיעה אחורנית, ומיד נשמעה חבטה ולאחריה הבחין במנוח פגוע בחלקה האחורי שמאלי של המשאית.

בעדותו של הנאשם בבית המשפט טען, כי בחן היטב את חלקה האחורי של המשאית בסמוך מאוד לנסיעה אחורנית. עדותו הייתה קשה עלי ולא התרשמתי מכנותה. זכור לי היטב האופן בו נמסרה העדות, כיצד השיב הנאשם לשאלות שנשאל, הן על ידי התובע והן על ידי בית המשפט, התרשמתי מחוסר הכנות בדבריו בכל הנוגע לבחינת שטח האחורי של המשאית בסמוך ומיד טרם הנסיעה לאחור. חוסר הכנות ניכר היטב גם בגרסאותיו המבולבלות של הנאשם במשטרה, כך למשל, טען שחלף פרק זמן של **15 שניות** מהזמן שבדק את חלקה האחורי של המשאית עד אשר עלה למשאית, ובמקום אחר מסר כי חלפה **דקה**, וכאשר עומת עם הסתירות בגרסאותיו, פטר זאת בטענה, כי לא שם לב. ההתרשמות הייתה, כי הנאשם מתאים את גרסתו לגרסה אשר תשרת אותו טוב יותר.

בסיכומיו טוען הסניגור, כי העובדה שלא נעשתה בדיקה של פרק הזמן שחלף מאז הבדיקה מאחורי המשאית עד לנסיעת הנאשם לאחור, מהווה מחדל חקירה משמעותי.

הנאשם נשאל מספר פעמים מהו משך הזמן שעבר מאז שהסתכל מאחורי המשאית ועד שהחל בנסיעה לאחור, ומסר את גרסאותיו שפורטו לעיל. לא נמצא, כי ניתן היה באמצעים אובייקטיביים אחרים לעמוד על משך הזמן מלבד גרסתו של הנאשם בעניין זה. הנחת המוצא של המדינה, שהינה לטובת הנאשם (וכך גם נוסח כתב האישום), היא שהנאשם בדק את חלקה האחורי של המשאית טרם הנסיעה אחורנית.

בנסיבות אלה, לא מצאתי כי התרחש מחדל חקירתי וכי קופחה הגנתו של הנאשם.

גרסתו של הנאשם לא התיישבה עם מכלול הראיות, בדיקתו הייתה שטחית, לא ממצה, והסתכמה בעיקר בהסתמכות של בדיקתו של פרי שעמד מחוץ למשאית במקביל לדלת הנוסע.

בדיקת החלק האחורי של המשאית שנעשתה ע"י הנאשם לא היה די בה. לפי גרסת הנאשם חלפו בין 15 שניות לדקה, ולפי פרי חלף פרק זמן שונה. לא היתה בפי הנאשם שום תשובה הגיונית כיצד לא הבחין במנוח אם אכן ערך בדיקה כה סמוך לנסיעה אחורנית. בהינתן שמדובר במנוח שהיה קשיש הנעזר במקל הליכה הוא לא רץ מצדדי המגרש והגיע לאחורי המשאית בדיוק כשהנאשם פסע מאחורי המשאית והתיישב בתא הנהג. כך או כך, ברור מהראיות שנפרשו בפני בית המשפט שעיקר הסתמכותו של הנאשם הייתה על בדיקתו של פרי.

לפיכך, המסקנה בכל הנוגע לגרסתו של הנאשם, בדבר בחינה עצמית של המשאית מאחור, **מיד ובסמוך לנסיעה אחורנית**, נדחית בזה כבלתי אמינה.

ההסתמכות על פרי כמכונן לוקה ברשלנות מצד הנאשם ואינה עונה על חובת הזהירות כחוק -

שאלה נוספת שיש לדון בה, והיא עיקר טענת ההגנה של הנאשם, נוגעת להסתמכותו של הנאשם על בדיקתו של פרי "את השטח" טרם הנסיעה אחורנית. האם בכך יצא הנאשם ידי חובתו ויש לראות בו כמי שנקט "**באמצעים הדרושים בנסיבות העניין**" כלשון החוק ולכן פטור מאחריות?

כאמור, הנאשם הטיל את עיקר יתרונו על הבדיקה שערך שותפו ועוזרו פרי בטרם הנסיעה לאחור. דברים אלה שזורים לכל אורך הודעותיו במשטרה וכלה בעדותו בבית המשפט. דא עקא, כי הסתמכות זו של הנאשם לא הייתה לה על מה שתסמוך, ואף מהלך זה לוקה ברשלנות מצד הנאשם, כמי שהיה מופקד על נהיגת המשאית לאחור, ואבהיר מדוע.

ראשית, הנאשם הודה שנטל אריזות שונות, ולכן התעכב קלות, עד שהחל בנסיעה אחורנית. לדבריו, הוא ניגש לדלתות האחוריות, על מנת לבדוק שהן סגורות מחשש לגניבה, וממילא ויידא את הסביבה האחורית של המשאית. אך מהראיות עולה, כי חלף פרק זמן, הגם שהוא קצר, אשר יכל לאפשר להולך רגל להגיע מבין המכוניות החונות הסמוכות, ולהיות בחלקה האחורי של המשאית, עד אשר הנאשם חזר והתיישב לו כבר מאחורי ההגה (ראו תמונות המשאית והמגרש).

יצוין, כי לפרק הזמן שחולף מעת הבדיקה עד לתנועה אחורה משמעות רבה, וניכר כי אף הנאשם עצמו אינו בטוח אם היה מדובר בפרק זמן של כ-15 שניות או דקה, ובכך יש כדי לחזק את מסקנת בית המשפט, כי הבדיקה שביצע לא הייתה מספיקה וממצה באופן הנדרש ממנו כחוק. לעניין חשיבות פרק הזמן, ראו הדברים שנאמרו בעניין **חדריה**

(הדגשות שלי - ש.ב.):

"משך הזמן, החולף מעת הבדיקה ועד להנעת הרכב קדימה, עצירתו, החלפת המהלך למהלך אחורי והסעתו אחורה, הוא, כמובן, בעל משמעות רבה, כאשר באים לבחון, אם הנהג יכול היה להטיל יהבו על כך, שבדיקת השטח מאחורי האוטובוס, שנערכה לפני שנכנסו והתיישב במושב הנהג, היה די בה כדי ליצור אותו ביטחון הדרוש לשם הסעת הרכב לתוך תחום, שאין הנהג יכול לראות את הנעשה בו. המסקנה, העולה מבחינה זו, היא בהכרח - שלילית...אף אם מקבלים את התיזה, שדי בבדיקה היקפית כדי למלא אחר הדרישות לאמצעי זהירות לפני נסיעה אחורה, יש להבחין בין בדיקה, אשר אחריה בא באופן תכוף ומיידי ביצוע הנסיעה אחורה, לבין בדיקה, שאחריה באה הפסקה של דקות, בתוכן יכול לקרות הרבה...בקשר לערכה של הבדיקה סביב לרכב אין להתעלם מכך, כי משך הזמן משפיע במישרין על הסיכוי או על הסיכון: ככל שמתארך הזמן שחלף מעת הבדיקה, גם גדל הסיכון שמישהו הופיע. הווה אומר, מאחר שאמצעי הזהירות ננקטים כלפי סיכונים תיאורטיים ולא כלפי סיכון, שמועד התממשותו ידוע מראש, יש גם משמעות לכך, שדקה מכפילה, לפי תורת הסיכויים, פי כמה את הסיכון, הנובע מהופעת הפתע של עובר אורח או של ילד משחק".

שנית וזה העיקר, משמדובר במשאית עם ארגז שיש לה "שטח מת" רחב היקף, היה על הנאשם להסתייע במכוון, על מנת לשלול מציאות ובה מאחורי המשאית ניצב הולך רגל, עומד, יושב, שוכב (כטענת ההגנה) או הולך. הנאשם בהגנותו הודה בכך שנדרש בנסיבות העניין מכוון שאלולא כן הוא "נוהג כמו עיוור", כלשונו. הנאשם טוען שהסתמך בעניין זה על בדיקתו של פרי, וברגיל ניתן להסתמך על מכוון, אך זאת רק כאשר הבדיקה של המכוון, היא בדיקה נכונה וראויה, ומהי בדיקה כזו? על המכוון לעמוד מאחורי המשאית, במרחק מה מהמשאית, במקום בו הוא נראה היטב לנהג, ומשקיף על כל השטח שמאחורי תנועת המשאית לאחור, תוך שהוא מתקשר עם הנהג בתנועות ידיים ו/או בקולו, ודומני כי הדברים פשוטים וברורים לכל בר בי רב. ממקום תצפיתו, המכוון גם יכול להבחין בנקל בהולכי רגל המתקרבים למשאית מאחור משני צדדיה, שדה הראיה שלו, כמעט ואינו מוגבל, ובכוחו להזהיר מפני הולך רגל מתקרב, מכונית המפריעה לתנועה לאחור, או מתקרבת, מהמורה או מכשול בדרך, או בכל סיכון שנצפה בסביבה. רק במצב דברים זה, משמש אותו אדם כמכוון, וכעיניו של הנהג בכל אותו "שטח מת" החסום מפניו של נהג המשאית.

אלא שבנדוננו הנאשם בחר להסתמך על בדיקה שטחית שביצע פרי. בדיקה זו אינה יכולה להוות בדיקה והכוונה ראויה מכמה טעמים עיקריים:

(א) פרי עמד מול דלת הנוסע במשאית במרחק קצר ממנה, ולא נמצא מאחורי המשאית, בכל תהליך נסיעתה אחורנית (עדות הנאשם ועדות פרי).

(ב) מהמקום בו עמד פרי, ונוכח גודלו של ארגז הקירור, רוב שטחה האחורי של המשאית, היה חסום מעיניו של פרי, כל שכן, חלקה האחורי השמאלי שם נמצא המנוח שכוב (ראו תמונות המשאית מצד הנוסע, אורכה וגובהה של המשאית, עדותו של פרי).

(ג) "ההכוונה" הייתה למס' מטרים ספורים, מאותה נקודה מוגבלת, ולאחריה עלה פרי למשאית, שהמשיכה

בתנועה לאחר, עד להישמע החבטה, שאז נסע הנאשם קדימה ואח"כ הבחין במנוח מוטל פגוע מאחורי חלקה השמאלי האחורי של המשאית ורץ להזעיק עזרה.

הנאשם מטיל את כל האחריות להכוונה הלקויה, על פרי. לגישתו, אם השטח לא היה בטוח מאחור, היה על פרי להזהיר אותו, או לחילופין, לערוך בדיקה מקיפה יותר, בטרם הוא מאשר לו לנסוע לאחור.

חוששני שאין בידי לקבל טענה זו. האחריות הנובעת מהסיכונים הנשקפים מנהיגה ברכב - שהינו כלי מסוכן שעלולה להתפרץ ממנו או עקב השימוש בו סיכון לרכוש או אדם - היא לעולם אחריותו של נהג הרכב ולא של אדם אחר, הואיל והוא זה המפעיל את הרכב ועושה בו שימוש, ועל כן עליו האחריות להפעילו ולהשתמש בו באופן זהיר.

בכל הנוגע לנסיעה אחורנית קבע המחוקק, כי נהג הרכב ימנע מנסיעה לאחור, בשל הסיכון הרב הנשקף מכך, וככל שנהג הרכב מחליט שהדבר הכרחי, עליו מוטלת החובה לנקוט באמצעים שיבטיחו שלא נשקפת סכנה לרכוש או אדם. לשון אחר, נהג הרכב הוא מנהל הסיכונים הנובעים מהשימוש ברכב, לרבות בנסיעה אחורנית, עליו החובה לאחוז בכל אמצעי שהוא רואה לנכון וראוי בנסיבות העניין על מנת להבטיח צמצום הסיכון עד למינימום האפשרי ובכלל זה הכוונה ראויה המבטיחה שלילת סיכון לחיי אדם שהינו הערך המוגן המקופל בחובה האמורה.

נהג הנוסע ברכב גדול ומסורבל כמו משאית, ששדה הראייה שלו מאחור חסום, חייב להיעזר במכוון, על מנת לעמוד בחובת הזהירות המוטלת עליו על פי דין. הוא חייב לוודא שביכולתו של המכוון לשלול כל סיכון אפשרי, בהינתן תנאי השטח, התנועה במקום, הקיימת והצפויה, מצד הולכי רגל או כלי רכב. הוא חייב לוודא שהמכוון ניצב מאחורי המשאית שומר איתו על קשר עין, כשהוא רואה את המכוון מאחור, וזה האחרון מאשר לו לנסוע לאחור, תוך שהוא עצמו נע לאחור, באיטיות תוך צפייה במכוון ובמראות הצד, וכך בדרך זו, יש לנהג "עיניים מאחור" והוא עומד בחובת הזהירות המוטלת עליו. יפים לכאן דבריו של בית המשפט העליון בעניין **חדריה** (הדגשה שלי - ש.ב.):

"למותר לשוב ולהדגיש כי בעת הנהיגה אחורה מחובת הנהג לכוון מבטו כל העת אל השטח המוביל במישרין לכיוון אליו רכבו נע; במיוחד עליו לתת את הדעת לשטח המת, ואם אין שליטה יעילה במבטו בשטח אשר אל כיוונו הרכב נע - לא יצא חובת הזהירות, אם לא יבקש ממישהו כי יכוונו בצורה נכונה. בכלי רכב גדולים ואוטובוסים זהו כמעט תמיד הכרחי."

כאשר המכוון לא עומד מאחורי המשאית, משקיף על כל השטח שמאחוריה לכל משך תנועתה לאחור, אין באפשרותו לבחון את השטח ואת התנועה האפשרית של הולכי רגל שיכולים לצוץ מאחורי המשאית, מימין או משמאל. במצב דברים כזה, נהג הרכב המסתמך על "מכוון" כזה חוטא ברשלנות רבתי, כשהוא נוסע לאחור כמו עיוור, שכן ללא הכוונה מאחור, הוא לא יודע לקראת מה הוא נוסע ומכאן ועד להתממשות סיכון כזה או אחר, פגיעה ברכב או באדם, הדרך קצרה.

בחינת מעשיו של פרי באירוע עצמו, מלמדת, כי הוא אכן שימש כמכוון, אך פעל באופן חלקי. מחובתו של הנאשם הייתה שלא לנסוע ולו מטר אחד לאחור, מבלי שפרי עומד מאחורי המשאית, בכל עת תנועת המשאית לאחור, ומכוון אותו בנסיעה אחורנית, לאחר שבחן היטב את הסביבה, כפי שהוסבר בפירוט לעיל. יובהר, כי לא הייתה שום מניעה להטיל זאת על פרי. לא נטען בשום מקום שהנאשם ביקש מפרי לעמוד מאחור ופרי סירב. הנאשם פשוט הסתפק בבדיקה השטחית שפרי ביצע, כאשר פרי עומד בצד ימין של המשאית, מול דלת הנוסע, ולא משקיף על כל השטח מאחורי המשאית ובמהלך תנועתה לאחור קפץ ועלה כשבכוונת הנאשם להמשיך לנסוע לאחור ללא הכוונה כלשהי,

ואז ארעה התאונה.

הופעתו ומיקומו של הולך הרגל -

אשר להופעה "הפתאומית" של המנוח, לא מדובר בנער או ילד, שרץ והתפרץ לפתע פתאום, והגיע מאחורי המשאית. מדובר בקשיש, הנעזר במקל הליכה, אשר מן הסתם הולך לאיטו, ובזמן שהנאשם ופרי ישבו במשאית, הולך הרגל הגיע ושהה מאחורי המשאית, שכן הנאשם עצמו מאשר שהוא לא הבחין בו כאשר עשה את הבדיקה מאחורי המשאית, ומיד לאחר שנסע כ-2-3 מטרים לאחור, חש חבטה והבחין במקל ההליכה של המנוח.

טוען הסניגור, כי לא בוצע שחזור מסלול הליכתו של המנוח וזהו מחדל חקירתי. בחנתי את הדברים ולא מצאתי כי העובדה שלא בוצע שחזור מסלול הליכתו של המנוח כדי להוות מחדל חקירתי. ככלל, ראוי שבוחני המשטרה יחוו דעתם באשר למסלול הליכתו של הולך רגל שנפגע בתאונת דרכים. ברם, בתשתית הראייתית הקיימת נראה כי לא ניתן היה לעשות כן. גם אם אניח לטובת הנאשם כי מדובר במחדל חקירתי, הלכה פסוקה היא כי מחדל חקירתי אין בו, כשלעצמו, כדי להביא לזיכוי של נאשם, אם חרף מחדלי החקירה, הונחה תשתית ראייתית מספקת להוכחת אשמתו של הנאשם בעבירות שיוחסו לו. השאלה העיקרית שיש לשאול בהקשר זה היא האם המחדל הוא כזה המעורר חשש שהגנת הנאשם קופחה כיוון שהתקשה להתמודד כראוי עם חומר הראיות העומד נגדו או להוכיח את גרסתו שלו. בדיקה זו נעשית תוך שקלול המחדלים הנטענים על רקע התשתית הראייתית שהונחה לפני בית המשפט (ע"פ 6294/11 פלוני נ' מדינת ישראל).

בהינתן התשתית הראייתית בתיק, ובכלל זה גרסתו של הנאשם בדבר האמצעים בהם אחז על מנת לוודא שלילת סיכונים טרם הנסיעה אחורנית, והנתונים שעמדו לרשותו להוכיח את גרסתו, לא מצאתי כי יש באמור, גם אם אראה בו מחדל חקירתי, כדי להעמיד חשש לפגיעה בהגנת הנאשם.

בנסיבות, אין נפקה מינה אם המנוח הגיע מצידה השמאלי או צידה הימני של המשאית, כדי להשפיע על העובדה שאינה במחלוקת, שהמנוח נפגע למוות מהמשאית בעת שנסעה לאחור, לאחר שלא נראה שם בבדיקה מוקדמת יותר שערך הנאשם ובבדיקה שערך שותפו פרי. טענת ההגנה העיקרית היא שהנאשם ערך בדיקה עצמית ואף נעזר בפרי כמכוון. טענה נוספת היא, כי המנוח שהמנוח שהה מתחת לגלגלי המשאית כשזו נעה לאחור ולכן הנאשם לא הבחין בו. טענות אלה זכו להתמודדות ולהתייחסות מקיפה מצד ההגנה בראיותיה, ולכן יהיה מסלול הליכתו של המנוח אשר יהיה, לא היה בו כדי לפגוע ולקפח את הגנת הנאשם.

זאת ועוד, ראוי תמיד להעמיד לימינו את ההיגיון והשכל הישר, המנוח הקשיש, לא צץ משום מקום, הוא הגיע לאחורי המשאית מהמקום ממנו הגיע, מבלי שאיש הבחין בו, ולכן השאלה היא, אם אלמלא מחדליו של הנאשם הייתה נמנעת התוצאה הקטלנית והוא היה מבחין בו מבעוד מועד. מהראיות עלה בבירור שאם הנאשם היה עומד על כך שפרי יעמוד מאחורי המשאית, ממרחק מה, יהיה איתו בקשר עין ויכוון אותו לאחור, היה פרי מבחין בנקל במנוח.

עוד נטען על ידי ההגנה, שהמנוח שכב מתחת למשאית, והנאשם לא חייב היה להתכופף ולהבחין בהולך הרגל מתחת למשאית. חוששני שגם טענה זו, אין בידי לקבל.

ראשית, לא הוכח בשום דרך שהקשיש שכב מתחת למשאית. ההיפך מכך, התשתית הראייתית שבתיק תומכת בכך שהקשיש נפגע על ידי המשאית, ולא היה במקום טרם הפגיעה, כך לפי גרסת הנאשם עצמו, וממילא לא שכב מתחת למשאית לפני הפגיעה.

שנית, לא מצאתי שלטענה זו ישנה הסתברות כלשהי. משמעות הטענה היא, שהקשיש פסע לו בדרכו בחניון, והחליט לשכב, ולא זו בלבד ששכב, אלא החליט לשכב דווקא מאחורי המשאית ואף נכנס מתחת לגלגלי המשאית לשכב. טענה זו בכל הכבוד בלתי מסתברת ואף למעלה מכך.

שלישית, ככל שדברי הנאשם נכונים, והוא אכן בדק את חלקה האחורי של המשאית, יכל היה בנקל להבחין בקשיש, אם באמת שכב אפילו מתחת למשאית, שכן הקשיש נשא עמו מקל הליכה, ומחובתו של הנאשם, הייתה לבדוק את סביבת המשאית, לרבות להתכופף ולבחון את חלקה האחורי של המשאית (ראו עניין **חדריה**, שם התכופף נהג האוטובוס ובחן את חלקו האחורי של האוטובוס בטרם נסע לאחור ולמרות זאת נמצא אשם).

ההגנה מבקשת להסתמך בעניין זה, על חוות דעתו של המומחה מטעמה מר רפי וולמרק (**להלן: "וולמרק"**), אשר טוען בחוות דעתו, כי בהעדר סימני ניגוב בחלקה האחורי של המשאית, ובהינתן ניגוב אבק מארגז הכלים בתחתית המשאית, הולך הרגל כנראה שכב, ולא עמד מאחורי המשאית ברגע הפגיעה. לדבריו, אם הולך הרגל היה עומד ברגע האימפקט, הייתה חייבת להימצא מריחה של הבגד על הדופן או החלק האחורי של הארגז. עם כל הכבוד, אינני מקבל את סברתו של המומחה מטעם ההגנה.

גם וולמרק מסכים בהגנותו, כי בוחן התנועה, אשר ניתח את האירוע התאונתי, ביצע את מלאכתו נאמנה, והאחרון לא מצא כל היתכנות לכך שהולך הרגל שכב מתחת למשאית. אם כי הוסיף שהנחות העבודה של הבוחן, אינן נקיות מספק.

הסתמכותו של וולמרק על ניגוב האבק שנמצא ע"י הבוחן מתחת למשאית, אינה מובילה למסקנה חד משמעית כי המנוח שכב מתחת למשאית טרם שנפגע. המומחה התעלם לחלוטין מהאפשרות שהמנוח נפגע מהמשאית כשנסע לאחור, נפל ארצה, ואז היא עלתה עליו. אפשרות זו, לא זו בלבד שהיא מסתברת בנסיבות העניין, יש לה אף תימוכין מפיה של עדת ראייה גב' וינטר טל. בהודעה שמסרה במשטרה, אשר הוגשה בהסכמה כראייה במשפט (ת/33), ציינה כי ראתה את המשאית נוסעת אחורה ועולה על אדם שהיא הבחינה בו. וכך אמרה העדה:

"...אני ראיתי שהמשאית נסעה אחורה שוב ועולה על הבן אדם, אם אני נזכרת הוא נסע בהתחלה קדימה שאדם נמצא מתחת לרכב ואז נסע אחורה ואז עוד פעם קדימה והוא גרר אותו מכיוון שהיו בליטות שיש מתחת למשאית ושם הוא גרר אותו ואז הוא הבין שיש משהו ואז הוא יצא מהמשאית ושם ידיים על הראש".

העדה אמנם מציינת כי היא ראתה את המנוח כשהוא מתחת למשאית, ולא ראתה איך פגעה בו המשאית, אך מדבריה עולה בבירור, כי המשאית נוסעת אחורה "ועולה על הבן אדם", ולאחר מכן, קדימה ואחורה, גררה את המנוח לאחר שעלתה עליו "מכיוון שהיו בליטות שיש מתחת למשאית". תנועות אלה של המשאית קדימה ואחורה, מסבירים היטב, את סימני ניגוב האבק שנמצאו על ארגז הכלים (אחת "הבליטות" שבחלקה התחתון של המשאית), הנובעים מתנועת הגופה מתחת לגלגלי המשאית אשר הניעו אותה קדימה ואחורה כאשר עלתה עליה.

בנוסף, היעדר סימני ניגוב בחלקה האחורי של המשאית אינו שולל התרחשותה של פגיעה; אמנם סימני ניגוב עשויים להתגלות כשמדובר בחלק שהינו מאובק. יחד עם זאת, סימני ניגוב לא בהכרח יופיעו כאשר מדובר בחלק של הרכב שלא הצטבר עליו אבק, כך למשל בחלקי המשאית שהינם נמוכים יותר וקרובים לאספלט (ראה: ע"פ (חיפה) 1055/04 **דוידוביץ נגד מדינת ישראל**).

סיכום:

לאחר בחינת הזמן ומקום האירוע, סוג הרכב, שדה הראייה, ומכלול הנסיבות והאמצעים בהם נקט הנאשם בטרם נסע לאחור, נמצא לקבוע, כי הנאשם התרשל והיפר את חובת הזהירות החלה עליו, ולכן אחראי לגרימת מותו ברשלנות של המנוח. אשר על כן, הנני מרשיעו בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

ניתנה היום, י"א אדר תשע"ח, 26 פברואר 2018, במעמד הצדדים